Franse schuldenlast bedreigt ons direct. Waarom is dat geen thema in de verkiezingscampagne?

Posted on 14 oktober 2025 by Derk Jan Eppink

In Frankrijk, de tweede economie van de Europese Unie, regeert Koning 'Chaos', maar de Nederlandse verkiezingscampagne lijkt immuun voor het thema euro. Zo ook op het RTL-verkiezingsdebat. Er hoeft weinig te gebeuren of de feiten komen in een vloedgolf. De Franse president Macron gaat 'einde termijn' (in 2027) maar is al aan het einde van zijn latijn. Hij heeft sinds 2017 zeven premiers versleten, van wie 3 in één jaar; en de laatste, Sébastian Lecornu, formeerde een regering die binnen 24 uur implodeerde. Lecornu nam ontslag maar Macron herbenoemde hem. *Il faut le faire.*

De meeste problemen in de politiek zijn zelfgemaakt. Zo ook in Frankrijk. Kernprobleem is dat Fransen willen leven als 'God in Frankrijk' en 's lands financiën moeten zich maar aanpassen. Het gevolg is een gapend begrotingstekort van 5,8% (ruim 168 miljard euro); ruim boven de 3%-norm van het Europees Stabiliteitspact. De Franse overheidsschuld is gestegen naar 115% van het bruto binnenlands

product (bbp), oftewel 3,34 biljoen euro. Dat is bijna het dubbele van de 60%-norm van het Stabiliteitspact. Frankrijk loopt welbewust uit de pas, dromend over de ultieme 'oplossing': eurobonds.

Een tumultueuze kermis

De Franse politieke elite predikt steevast 'meer Europa', maar praktiseert het tegenovergestelde. Lecornu moet nu meerderheden zoeken in een parlement, de Assemblée Nationale, met drie politieke blokken (rechts, midden, links) die elkaar blokkeren. Het uiterst-linkse (Jean-Luc Mélenchon) en uiterst-rechtse contingent (Marine Le Pen) willen nieuwe parlementsverkiezingen en het vertrek van Macron.

Lecornu stelt voorop dat Frankrijk voor het eind van het jaar een begroting-2026 heeft goedgekeurd. Hij leunt op het middenblok van Macron, maar centrum-links en centrum-rechts stellen voorwaarden. De eerste wil de hervorming van de pensioenen opschorten; de tweede wil dat juist niet. Het Franse parlement dreigt komende maanden een tumultueuze kermis te worden met nipte stemmingen.

Houdt de eurozone dit allemaal uit? De 'euro' was de prijs die Frankrijk eiste voor de Duitse hereniging. De Duitsers moesten hun geliefde D-mark opgeven, een sterke munt die het *Wirtschaftswunder* schraagde. De euro ontwikkelde zich tot een munt die voor de Duitsers te zwak was en voor de Fransen te sterk. Frankrijk had een oplossing, de criteria van het Stabiliteitspact in de wind slaan. Want, zei Jean-Claude Juncker, 'c'est la France'. De EU-lidstaten zijn gelijk, maar Frankrijk iets meer gelijk.

Fransen volgden hun eigen lijn, vanuit een andere mentaliteit dan de Duitse. Waar de Duitsers zuinigheid en vlijt verkondigden, leefde de Franse elite in de geest van de Franse revolutie. De les van die revolutie, die diverse adellieden letterlijk de kop kostte, was de absolute eis het 'lot van de armen' te verbeteren. Dat werd een 'natuurrecht' in het wereldbeeld van de Fransen, de politieke elites voorop. Bij falen dreigde de guillotine, zij het nu electoraal. De 'armen' financieren tegen elke prijs; zowel met het drukken van meer geld (inflatie) of het 'onteigenen van de rijken'. Het Stabiliteitspact is in het hoofd van de Fransen zoals de broodprijs. Is het brood te duur, dan revolteren 'de armen' en dreigt 'Révolution'. De interpretatie van 'arm' is ruim bemeten. Inflatie is het mindere kwaad.

Twee geloven op een kussen

De euro werd twee geloven op een kussen en daar slaapt niemand minder dan de duivel tussen. Nederland is van een ander geloof dan Frankrijk. Tijdens de Tweede Kamerdebatten over de euro in de jaren negentig van de vorige eeuw kregen de criteria van het Stabiliteitspact Bijbelse waarde, en niet enkel bij de SGP. VVD-fractieleider Frits Bolkestein vond dat de criteria in steen moesten worden gebeiteld. Minister van Financiën Gerrit Zalm probeerde het roomse Italië buiten de eurozone te houden, wat hem scheldkanonnades vanuit Rome opleverde.

Nederland ging de eurozone in vanuit een vast geloof in vaste waarden. Geen van twee bestaat in een monetaire unie met Frankrijk, dat erger is dan Italië waar premier Giorgia Meloni orde op zaken stelt. Eerlijkheidshalve, Italië kreeg de afgelopen jaren ongeveer 250 miljard euro uit het Covid-Herstelfonds, waarvan ongeveer de helft is uitgegeven. De geldstroom heeft in Italië een *boom* veroorzaakt waardoor Meloni de overheidsschuld stabiliseerde en zelfs verminderde. In Frankrijk stijgt de schuld onverminderd en is door de politieke chaos *de facto* buiten controle. De financiële markten bekijken dit proces met argusogen.

Past Nederland nog in de eurozone?

De lijsttrekkers bij de komende Tweede Kamerverkiezingen moeten toch ten minste oog hebben voor deze ontwikkeling. En de vraag stellen: past Nederland nog wel in deze eurozone? Zo ja, wat moet er dan gebeuren; zo nee, wat is het alternatief? Europese landen die net als Nederland nog een AAA-status van kredietwaardigheid hebben, zijn grotendeels Noordelijke en Noordwestelijke protestantse landen. De schuldengrens is eigenlijk een cultuurgrens. Frankrijk is gedaald naar AA.

De Franse politieke crisis raakt de euro direct. Elisabeth Borne, voormalig premier onder Macron, stelde onlangs voor om hervorming van de Franse pensioenen uit te stellen. Dat voornemen behelst dat de pensioengerechtigde leeftijd vanaf 62 jaar nu geleidelijk wordt verhoogd naar 64 jaar in 2030. Pensioenen nemen al 14% van het Franse bbp in beslag en maar liefst 25% van de overheidsuitgaven. Daarmee vormen ze de belangrijkste factor van de nationale schuldengroei. Pensioenen drukken uitgaven voor onderwijs en gezondheidszorg aan de kant. Het stoppen van deze hervorming kost de overheid niet alleen veel geld in de begroting, maar maakt de schuldenlast duurder. De ‘rating agencies’ kunnen de kredietwaardigheid van

Frankrijk nog verder verlagen. Macron en Lecornu staan voor hetzelfde blok als koning Lodewijk XVI en zijn van origine Habsburgse eega Marie-Antoinette in 1789: het hakblok.

President Macron heeft nog één kaart in de mouw namelijk de Europese Centrale Bank (ECB), geleid door de voormalige Franse minister van Financiën Christine Lagarde. In 2019 lanceerde hij welbewust deze vertrouwelinge op die post. De ECB beschikt over een noodgreep: het Transmission Protection Instrument (TPI). De ECB kan in noodsituaties overheidsschuld opkopen om 'excessieve risico-rente' op publieke schuld tegen te gaan. De ECB houdt zo de geldpomp bij de hand. Met TPI probeert de ECB een paniekgolf, zoals tijdens de bankencrisis in 2009, te voorkomen.

Lecornu versus 'Bloquons Tout'

TPI is een pijnstiller maar geen genezing van onderliggende kwalen. Frankrijk blijft het probleem want de politiek-economische storm blijft duren. De regering-Lecornu heeft zichzelf verplicht een begroting-2026 te produceren: kernpunt wordt het dossier- pensioenen. Niet alleen in het parlement. Bij ingrepen in de pensioenen volgt sociale onrust met stakingen en protesten onder de veelzeggende leus: 'Bloquons Tout' (laten we alles blokkeren). Doet Lecornu niets dan krijgt hij het begrotingstekort niet omlaag en daalt de Franse kredietwaardigheid, wat de kosten van de staatsschuld verder verhoogt.

Ook Duitsland zit boven de norm

In de huidige eurozone hebben alleen Duitsland, Luxemburg en Nederland een AAA-rating. Bij Duitsland hoort een aantekening. De regering-Merz van CDU/CSU en SPD heeft al een flinke zonde begaan: een *Sondervermögen* van 600 miljard euro voor defensie-uitgaven en infrastructuur; een begroting buiten de begroting om. Reken die 600 miljard tot de huidige schuldenlast (58,6%) en ook Duitsland zit boven de 60% overheidsschuld. De Duitse socialisten trekken Merz voortdurend naar links; de hogere schuldenlast is de prijs voor diens kanselierschap.

Blijft alleen Luxemburg over. Met alle sympathie voor het Hertogdom, maar het wordt echt tijd te kijken hoe Nederland kan varen in een eurozone waarin alle afspraken zijn geschonden. Met als klapstuk een onbeheersbare Franse

schuldenlast als het zwaard van Damocles (de eurobonds) boven onze hoofden.

***Wynia's Week** brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u mee? Hartelijk dank!*